

Izbija vsak četrtrek in vsa s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 12 din., za leto 7 din., četrt leta 3 din. Izven Jugoslavije 25 din. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. Telefon Interurban št. 113.

Posredna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Neznane reklamacije so poštno proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.605. Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

21. številka

Maribor, dne 25. maja 1922.

56. letnik

Iz seje vodstva SLS.

Celje, 22. maja 1922.

V nedeljo, dne 21. t. m. ob 9. uri predpoldne je otvoril načelnik SLS dr. Anton Korošec v vrtni dvorani hotela „Beli vol“ sejo strankinega vodstva, ki je imelo razpravljati o važnih vprašanjih. Iz vseh okrajev Slovenije se je zbralo okoli 90 izvoljenih delegatov. Zbrani so bili tudi poslanci.

Najprej je dr. Korošec kot načelnik Jugoslovanskega kluba poročal o političnem položaju v državi, nato pa je orisal zunanje-politično situacijo. Njegova temeljita in prevdarno zasnovana izvajanja so delegati spremljali z napeto pozornostjo. Dr. Korošec je podal vseskozi jasno sliko celotnega položaja, ki je — zlasti za Slovence in Hrvate — malo tolažilna, ker se je sedanja vladna koalicija odločila za skrajno izžemanje prečanskih pokrajin, t. j. Slovenije, Hrvatske, Bosne itd.

Nato je začrtal stališče SLS napram drugim strankam opozicije: Hrvatskemu bloku, zemljeradnikom in muslimanom. Dotaknil se je tudi političnih dogodkov v Sloveniji, novih političnih skupin, ter prešel na zunanje-politični položaj naše države. Demokratsko-radikalna vlada je — kakor vedno — tudi v zunanji politiki streljala težke kogle.

Po poročilu dr. Korošca se je razvila štiriurna debata o taktiki stranke. K besedi se je oglasilo 10 članov vodstva, ki so v daljših govorih tolmačili svoje misli in želje svojih okrajev glede načina politične borbe. — Razprava je bila jako živahna. Govorilo je razen teh še šest poslancev. Govorniki so ostro obsojali reakcionarno politiko vlade. Po končani razpravi je bil soglasno sprejet nastopni program:

Z ozirom na medstrankarsko gibanje v Sloveniji povdarja vodstvo SLS ponovno svoje stališče, da je vprašanje republike in monarhije za našo stranko — vprašanje druge vrste. Prvo in glavno vprašanje za SLS je popolna samovlada ljudstva nerazdeljene Slovenije. Ugotavljamo pa, da je centralistična politika vladnih strank z vedno slabšo in vedno bolj koruptivno upravo, s kraljevo civilno listo v času največje bede, z enakimi davki in bremenmi močno ojačila in oživila republikanske krilo v stranki. Ne samo posamezniki, cele korporacije se enodušno priznavajo na republikansko stališče. Strankino vodstvo ho to vpoštevati kot ojačanje svoje dosedanje opozicijske taktike, ki jo odobrava ogromna večina slovenskega ljudstva.

Vodstvo SLS ponovno odobrava taktiko svojega parlamentarnega zastopstva, ki je v parlamentu moško in dosledno zastopalo radikalni državno-pravni in socialni program SLS.

Vodstvo SLS odklanja vsak poskus, razširiti pasivno taktiko Hrvatskega bloka na Slovenijo in obzlati njegovo vmeševanje v slovensko notranjo politiko kot otežkočanje sporazuma, ki bi bil med celo opozicijo gotovo umesten.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je stranka danes trdnješa in bolj konsolidirana nego kdaj poprej.

Delavci, obrnite zapeljivcem hrbet!

Ob volitvah 28. novembra 1920 so socialni demokrati obljubovali železničarjem, viničarjem, tovarniškim in drugim delavcem nebesa na tem svetu: zemljo, odpravo draginje, odstranitev vojaštva, republiko in še vse polno drugih dobrot. S temi sladkimi obljubami so zapeljali lahkoverne ljudi. Mnogi pošteni delavci so jim šli na lim. Upali so, da jih bodo rdeči preroki rešili bede in draginje. Ljudske množice so pričakovale, da bodo poslanci-socialdemokrati v Beogradu v parlamentu postavili predloge za zboljšanje bednega položaja delavskega ljudstva. A kako so se zmotili vsi, ki so to pričakovali!

Najprvo so socialdemokratski voditelji poskrbeli za se, za svoj žep, po starem slovenskem pravilu: „Bog je sam sebi najprej ustvaril brado“. Anton Kristan je dobil za štafažo, ki jo je od 28. novembra delal beograjski vladni upraviteljsko mesto Friderikovih posestev v Belju. To mesto nese rdečemu lončeku na mesec nad en milijon kron. Tudi Etbina Kristana, ki igra sedaj vlogo gospodskega vodje socialdemokratskih angleških trum v zemeljskem raju, je sedanja vlada nagradila s primernim darilom. Etbina ima samo to nalogo, da tedaj, kadar je vlada v škripcih, pomaga udarjati po „klerikalizmu“, in tako obrne pozornost ljudstva na to stran. Socialdemokratski voditelji so dobili lansko leto od vlade še drugo lepo nagrado. Vlada jim je dala konfiscirane komunistične tiskarne in društvene domove. Vsi glavni vodje jugoslovanske socialdemokratske stranke se vozijo v avtomobilih in kočijah. Če tega ne verjamete, oglejte si Kristana, Bukšega, Korača in druge!

Etbina Kristan in dr. Korun v državnem zboru pobijata „klerikalnega zmaja“, stavila dan za dnevom predloge, da se naj ukine veronauk v šolah, da se du-

hovniku zmanjšajo dohodki. A dosedaj še ti zapeljivci niso stavili niti enega predloga, ki bi meril na to, da se zmanjša beda našega delavskega ljudstva! „Doli s farji!“ „Dol s klerikalizmom!“ To so besede, ki jih imajo rdeči voditelji neprestano na ustih. S tem farbajo s tem slepijo in hujskajo naše ljudstvo. Vprašam tebe, dobro slovensko ljudstvo: ali imaš od teh fraz kaj uspeha? Ali se s tem vam kaj pomaga? Ali je mogoče na ta način zmanjšati draginjo, zboljšati bedne razmere?

Ljudstvo delavsko spreglej! Odpri oči! Socialistični kričači Kristan, Kopač in Kisovar, in kakor se že vsi imenujejo so tajni agenti beograjske vlade, najeti od Pribičevića, da pomagajo vleči centralistični voz. Na tvoje koristi in zahteve pa so pozabili. Prvo je tem ljudem, da sebe spravijo pod streho, sebi napolnijo žep, a ljudstvo pa krmijo z zabavljanjem proti veri in „klerikalcem“. Širijo evangelij sovraštva, nauk medsebojnega pobijanja. Boga so zavrgli, zategadelj pa tudi njih delo nima nobenega blagoslova.

Delavci! Obrnite rdečim in zapeljivim lažiperokom hrbet. Stopite v organizacije Slovenske ljudske stranke, pojdite ob volitvah z nami, ki imamo resno voljo pomagati bednemu ljudstvu.

Da socialni demokrati pred volitvami samo mečejo prazne obljube, vidite najbolj v Mariboru. Ko so se vršile zadnje občinske volitve so rdeči agitatorji kričali: Če dobi Maribor socialdemokratskega župana, bo padla cena kruha, mesu in vsem živilom! A draginja teh predmetov se je ravno pod županovanjem socialdemokrata Grčarja dvignila več kot dva — trikrat.

Delavci! Trpini! Vrnite se v našo krščansko ljudsko stranko, stopite v naše organizacije.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V vprašanju zunanega posojila je nastal zanimiv preobrat. Kakor znano, bi pri posojilu radi različni prvaki pčbasali masne provizije. Eni se oklepajo te, drugi pa drage bančne skupine ter na vsi moč hvalijo njene pogoje. Blerove bančne skupine se drži minister Kumanudi, minister Marinković se ogreva za teko drugo in radikali tudi na svojo roko hararajo s tretjimi bankirji in tako bi vsak rad osrečil državo s posojilom, sebe pa z lepim zaslužkom. Zdaj se je pa nenkrat oglasila ameriška vlada, in njena izjava lahko vse lepe nade posojil in zaslužkov odpihne. Za vsako posojilo najeto v Ameriki, je namreč potrebno dovoljenje ameriške vlade, ki se pa izda samo tedaj, če prosilec poravnava vse stare dolge v Ameriki. Naša vlada ima v Ameriki celo kopo dolgov in tako visijo vsa ameriška posojila v zraku. — Ministri se tasjno posvetujejo o odnosjih proti Italiji, javno pa največ govorijo o pripravah za kraljevo poroko. Sklenili so, da se vsem gostom zniža vozina po železnici in s parniki na četrtino. Menda zato, ker pridejo na gostijo in parado sami veliki reveži — dvorjani, generali in drugi velikaši. — Poslanci opozicije priganjajo vlado, naj že vendar enkrat pomaga Dalmaciji, kjer vlada strašna beda in ljudje že od lakote umirajo. — Vlada se izgovarja, pomoč pa odlaga, ker nima „kreditov“ in ker se sploh ne briga za reveže.

BOLGARIJA.

Nasilno in predrzno nastopanje Wranglovcev je v Bolgariji izzvalo resne nemire prevratnega značaja. V Bolgariji je na vladi zemljeradniška stranka, razne vellekapitalistične in nacionalno zagrizene stranke ji pa hudo nasprotujejo. Wranglovci so se začeli vmešavati v notranje politične razmere ter kovati skupno z opozicijo zarote proti zemljeradniški vladi. Predsednik vlade je odredil razorožitev vseh Wranglovih kmetov. — Wrangel je pa bil tako predrzen, da se je obrnil do kralja ter grozil. Ogorčenje med narodom radi predrznosti te pritepene soldateske je priklopelo do vrhunca in komunisti so začeli sklicevati protestne shode, ki zahtevajo takojšen izgon Wranglovcev in uvedbo republikanske vladovine. Wranglovci so se po nekaterih mestih ustavljali, množica jih je za to s silo razgnala. Več generalov in drugih oficirjev so vrgli čez mejo na Grško. Govorice, da so zadnji dogodki v Bolgariji poskus komunističnega prevrata, niso resnične, marveč so se vsi delavni sloji, torej tudi zemljeradniki združili, da pometejo tujo predrzno svojat in pa domačo reakcijo.

GENOVSKA KONFERENCA.

Zborovalci so se razšli, da se zopet sestanejo pri nadaljnjih razpravah v Haagu. Dosedanje razprave imajo precej koristi za Evropo; utrdile in uglobile so spoznanje, da mora biti vojne politike konec in da se morajo na vsak način obdržati stiki z Rusijo. — Zmaga tega spoznanja je pokopala veliko antanto, samo Francija še rožlja z orožjem ter zastopa stališče oboroženega miru in delitve sveta na „zmagovalce“ in „premagance“.

Naša zborovanja.

Dekliški tabor na Svetini pri Celju. Na Binkoštni pondeljek, dne 5. junija se vrši na Svetini pri Celju, (župnija Sv. Rupert nad Laškimi) shod Marijinih družb in dekliški tabor za dekleta cele laške in deloma celjske in novocerkevške dekanije. Spored: Ob 10. uri sveto opravilo z cerkvenim govorom za Marijine družbe (govori gospod vikar Jurak iz Celja). Po sv. opravilu dekliški tabor pred cerkvijo. Govori tajnik Krajnc iz Celja ter nastopijo mladenke z govori in deklamacijami. Dekleta! Glejte, da bo vaš dekliški tabor uspel kar rajsičajneje! Pripravite si govore in deklamirajte lepe pesmi!

Katoliški shod v Nazarju pri Mozirju. Na Trojičko nedeljo, 11. junija se vrši v Nazarju pri Mozirju katoliški shod za gornjegrajsko, šaleško in vransko dekanijo. Ob 9. uri slovesna služba božja s cerkvenim govorom na prostem in v cerkvi. Na to slavnostno zborovanje in manifestacija za katoliško misel. Savijska in Šaleška dolina! Pokaži ta dan, kako dragocen ti je zaklad katoliške vere! Povej vsemu svetu, da se hočeš do zadnjega boriti za krščansko vzgojo otrok in mladine, ki ti jo hočejo zastrupiti!

Šmarje pri Jelšah. Dne 28. maja po ranem opravilu se vrši v Šmarju pri Jelšah na župnijskem dvorišču shod Kmetijske zveze za celi šmarski okraj. Govorijo: poslanec Krajnc, urednik „Slovenca“ Smodej in še en poslanec. Somišljeniki iz vseh župnij šmarskega okraja, pridite v obilnem številu!

Jurklošter. Delavski shod bo na trojičko nedeljo pri Sv. Trojici po sv. opravilu. Govornik pride iz Ljubljane.

Iz Koroške.

Socialpatrijoti v Meziški dolini. Socialisti že nad eno leto po svojih shodih kriče in se pridružujejo, da je vsa Meziška dolina „rdeča“ zato vpijejo na ves glas: „Ven z občinskimi volitvami!“ Zato pošiljajo dolgo-vezne vloge v Ljubljano, pobirajo podpise, dragajo po svojih poslancih v Beogradu, naj že pride dan obračuna s klerikalci v obliki občinskih volitev, ker to bo dan rdeče zmage od Dravograda do Črne. Pa jim vi, gospod urednik povejte, da smo tudi mi „ta črna“ — ta beseda jim silno ugaja — za občinske volitve in ne samo ta „rdeči“, da gerentstva in sosveti niso po našem okusu. Toda zaenkrat radi izrednih obmejnih razmer nismo hoteli metati vladi, polen pod noge radi občinskih volitev v Meziški dolini. Razupiti smo sicer mi od Slov. ljudske stranke za prevratne in državi nevarne elemente, ne grejejo nas, kot socialpatrijote žarki vladne milosti, a vsikdar smo mi iz Meziške doline, kar nas je pod praporom SLS storili državne koristi nadstrankarske, zato smo se, čeprav s težkim srcem, zaenkrat udali v usodo gerentstev. Ali kadar bodo stali mejniki in ne vranglovci na meji med Jugoslavijo in Avstrijo, tedaj bomo pa zaklicali mi in sicer iz ljubezni do države, „seuaj pa vlada ven z volitvami!“

Zaprlji so ga. (Dopis iz Guštanja). Rudolf Apšner je eden od najvplivnejših voditeljev ne samo v socialpatrijotski politiki, ampak ima tudi prvo besedo v rdečem konzumu, dasi ga pozna celi Guštanj kot nemškutarja najbolj zagrizene vrste. Zandarji so napravili pri Apšnerju hišno preiskavo in odkrili, da je Apšner zaupnik veleizdajniškega „Miesstaler-Bund“-a v Celovcu; delal je z denarjem od „Heimatsdiensta“ propagando za odepitev Meziške doline od Jugoslavije. Pošiljal zaupna poročila v Celovec, ter raznašal navodila iz Celovca po Meziški dolini in svoje somišljenike priganjal za Avstrijo. Eden se je torej ujel, a drugi krajevni voditelji rdeče barve so do 90 odstot. istih misli z Apšnerjem ter poželjivo obračajo svoje srce in svoje oči preko meje in jih še bodo obračali. Seveda, to bi dišalo tej krajevno rdeči nemškutariji, komandirati v občinah, obnoviti po šolah nemškutarijo, zrevolucionirati nerazsodne ljudske mase za Avstrijo — ter prejemati za svoje delo plačilo iz Celovca. Delavstvo še ni spregledalo, ker ne bere! Čudimo se pa nekaterim izmed učiteljev Meziške doline, kako je mogoče, da še oni pomagajo rdečim krajevnim voditeljem tiščati in porivati njihov politični voz s tako dvomljivo vsebino. O učiteljih se ne more reči, da ne vedo kaj delajo.

Tedenske novice.

Današnja številka „Slovenskega Gospodarja“ je izšla samo na štirih straneh, ker je v četrtrek praznik in je nam bila radi praznika izdaja na osmih straneh nemogoča.

Duhovniške vesti in spremembe. Naša škofija še nima škofa, radi tega so naročili iz Rima mariborskega ordinariatu, naj si iz svoje sredine izvoli takozvane kapitelskega vikarja kot vrhovnega zastopnika škofije. Kapitelskim ali generalnim vikarjem naše škofije je bil izvoljen preč. gospod stolni prošt Martin Matjek. Župnija Sv. Jurija v Slov. gor. je dobil tukajšnji prošt Einspieler. Župnija Vojnik je podeljena vpoko-

jenemu hajdinskemu župniku Janezu Toman. Kot župnijski upravitelj k Sv. Trojici v Haloze pride kaplan iz Selnice ob Dravi Janko Baznik. Za kaplana v Selnici je nameščen bivši minoritski duhovnik Ludovik Rantaša. — Č. g. Pavel Gril, koroški duhovnik, je nastavljen kot kaplan v Soštanju.

Birmovanje v mariborski stolni cerkvi se vrši tudi letos kot običajno na binkoštno nedeljo ob 10. uri dopoldne.

Vrnite jim list! V Mariboru so začeli demokrati izdajati tednik za deželo in so ga krstili kot «Narodni list». List urejuje znani svoječasi urednik celjske «Nove Dobe» Spindler. Z izhajanjem «Narodnega lista» je prenehal «Ptujski list», ki se je združil z novim mariborskim. Ta novi tednik so razposlali demokratje na vse mogoče naslove in gotovo tudi marsikateremu našemu pristašu. Čitatelje «Gospodarja» in naše somišljenike svarimo pred tem listom in jih opozarjamo, naj ga vrnejo, ker demokratje so znani kot vsiljivci s svojim časopisjem.

Ko smo še skupaj v semenišču bili . . . Pred par dnevi je naš poslanec Josip Skoberne v narodnem zboru govoril o zaslugah slovenske duhovščine ter pripomnil, da so posebno naša dijaška semenišča vzgojila mnogo inteligence duhovskega kakor svetnega stanu. «Milo mi je», je pridal, «da vidim v tem domu tudi nekdanje učence katoliškega dijaškega semenišča, ki so sedaj deloma v naši, deloma v nasprotni stranki, pa so dosegli celo čast ministra.» Menil je pri tem seveda g. ministra v p. dr. Kukovca. Ko smo svoj čas bili sprejeti v dijaško semenišče v Mariboru, kjer so nam rezali brez razlike milodaren kruh, smo se morali zavezati, da v poznejšem življenju vrnemo stroške, ako se kdo ne misli posvetiti duhovskemu stanu. Učili so nas tudi, da je hvaležnost najpristnejši pojav in dokaz kremenite značajnosti in seveda tudi, da se mora dana beseda držati. In res se nismo varali. Med vsemi 34, katere pisec kot sošolce mariborskega semenišča pozna, je do danes samo eden spolnil svojo zavezo. Drugi so se kratkoma otesili te zaveze, čeravno so deloma bogati in žive v dobrih razmerah. Spomin na milodare in dobra srca, koje so našli v semenišču, se jim je popolnoma izgubil. Kot nekdanji sošolce vprašam danes javno samo gg. dr. Kodermana, dr. Kukovca, Spindlerja in prof. Voglarja, jeli so že svojo zavezo izpolnili in dolg poplačali, ali smatrajo njihovo strastno postopanje proti duhovništvu, torej tudi proti njihovim nekdanjim izgojiteljem, kot umestno plačilo? Drugokrat pa imenujem zopet drugo serijo sličnih gospodov, ako ne bodo ta čas sami spoznali, da je nehvaležnost v resnici najpristnejši pojav in dokaz breznačajnosti.

Blagoslovljanje Kolaričeve kapelice v Krčevini. — Značilno za duševno vstajenje in pravno zboljšanje našega poveljnega mišljenja je to, da se vrše spet kakor že dolgo po vojski razni nenapovedani «shodi» in manifestacije katoliške misli ob raznih prilikah. Največkrat se to zgodi pri veseljih naših društev pa tudi ob raznih cerkvenih prireditvah. — Ena od mnogih teh manifestacij je bila v nedeljo, dne 21. t. m., ob priliki blagoslovitve Kolaričeve kapelice v Krčevini pri Mariboru. Gospod Kolarič je dal starodavno kapelico Matere božje prenoviti in večeraj jo je č. g. p. Pavel blagoslovil. Ob enem se je vršila sv. maša, ki ji je prisostvovala velika množica ljudstva. Popoldan so bile litanije s cerkvenim nagovorom č. g. dr. Medveda, ki je opozarjal navzočo, s vseh strani zbrano množico na besede Kristove: «Jaz sem svet premagal», in jo bodril k vztrajanju v načelih sv. kat. cerkve. Za njim je pozdravil zbrane poslanec Žebot, jim orisal v kratkih in jedrnatih besedah politični položaj v državi ter jih opozoril na razne obljube protikatoliških strank ob času volitev, ki jih sedaj ne izpolnjujejo. Edino Jugoslovanski klub s svojimi poslanci se je zavzemal za ljudske in delavske pravice. Da ni bilo velikega uspeha, temu je krivo to, ker jih je premalo. Pri prihodnjih volitvah se bo njihovo število povečalo in uspeh ne bo izostal. Množica je oba govornika živahno pozdravljala. Potem se je vršila neprisliljena domača veselja na posestvu g. Kolariča, pri kateri je prvič nastopila godba SKSJ iz Maribora, in pri kateri je orlovski pevski zbor zapel vrsto domačih pesmi. Z mrakom se je slavljje zaključilo.

Novi zvonovi. Zvonolivarja v Mariboru je ta teden vtila dva nova zvona za župnijo Sv. Martin pri Vurbergu in dva za Bled na Kranjskem; večja dva tehtata vsak po 1500 kg. Tovarna ima vsak dan več naročil.

Blagoslovljenje borskega mostu pri Sv. Barbari v Halozah se je po sklepu okrajnega zastopa v Ptuj izvršilo dne 17. t. m. Most se je lani in letos z ogromnimi stroški popolnoma prenovil, ker je bilo že nujno potrebno. Promet je velikanski, zlasti v jeseni. Zato bodo Haložani hvaležni okrajnemu zastopu, da je prenovljenje mostu izvršil tako srečno in v tako kratkem času.

Počitnice. Na tihem dela Višji šolski svet v Ljubljani načrt, kako bi napravil po vseh šolah enotne počitnice. Ker se šole po mestih končajo koncem junija, mislijo gospodje v Ljubljani, naj pa se še končajo tudi na deželi vse šole koncem junija. Tako pridemo do enotnih počitnic, tudi en kamenček za veliko zgradbo edinstvene otačbine. Nihče ne bi temu načrtu nasprotoval, ker je sam na sebi lep, a kmetskemu stanu ne bodo v prid poletne ljudsko-šolske počitnice. Zdaj poleti otrok lahko napase živino pred šolo in po šoli, ob jesenskih krajših dneh bo to nemogoče. K vsemu temu pa še pride spravljane deželnih pridelkov ravno na jesen. Otrok je takrat povsod dobrodošel pomočnik, če že za drugo ne, da vsaj čuva dom. Večina deželanov želi torej, da ostanejo jesenske počitnice. Po nepotrebem ni treba razburjati delavnega ljudstva na deželi.

Solske počitnice bodo letos na vseh, tudi na ljudskih (osnovnih) šolah, izenačene. Poduk se sklene koncem junija; počitnice trajajo do srede septembra. Ko so petom krajnih šolskih svetov povpraševali za mnenje in želje ljudstva glede šolskih počitnic, se je po daljšem splošnem molčanju odrezal neki kmet dobro: «Nam je pač vse eno, kdaj napravite počitnice. V sedanjih delavskih razmerah rabimo šolarje doma za pomoč vse leto, v šolo jih pošiljamo s težavo bodisi katero dobo v letu.» In je to svojo trditev podprl z resničnimi razmerami kmetov in na deželi.

Stavka v delavnici južne železnice v Mariboru. — V mariborski delavnici je že delavstvo dalje časa izvajalo takozvano pasivno rezistenco, to se pravi: delavstvo je hodilo v delavnico, stroji so bili v obratu, a prav nobeden delavec ni prijel za delo. Delavstvo je bilo čisto mirno in je zahtevalo od južne železnice, da mu ta zviša draginske doklade. Minuli petek je zasedla policija in žandarji delavnico in ni pustila delavstvo v delavne prostore. Preteklo nedeljo pa so dovedla pogajanja med zastopniki delavcev in ravnateljstva južne železnice do sporazuma in se je delavcem zagotovilo izplačilo predujma, nakar je delavstvo pričelo v ponedeljek z rednim delom. Stavka je povzročila delavnici več milijonsko škodo.

General Wrangel je pregledoval minulo soboto graničarske čete ob naši severni meji. Česar ne trpi nobena druga država na svetu, to stori naša, da da dovoljenje za pregled svojih graničarskih čet tujcu — proslulemu generalu Wranglu.

K dopisu iz Pragerskega v listu z dne 27. aprila t. l. št. 17 ugotavljamo, da se ta dopis ne tiče gđ. učiteljice Vide Korberjeve na Pragerskem.

Grozen zločin. Neki Filip Čeh je živel v Pobrežju pri Mariboru, Zrkovška cesta št. 9, v divjem zakonu z ločeno ženo železničarja. Čeh je pijanec in je popival s svojo ljubico po Pobrežju. Ko sta v soboto Čeh in ljubica popivala, sta se sprla in v jezi je potegnil Čeh nož in preparal svoji ljubici trebuh, da so jej izstopila čreva. Rana je 18 cm globoka in so žrtev alkohola, prepovedane ljubezni in prepira prepeljali z rešilnim vozom v mariborsko bolnico, kjer se bori s smrtjo. Nečloveškega zločinca, ki je že odsedel pred tem zverinskim zločinom dokaj kazni, so zaprli.

Lisičja nadloga. Iz Stoječ pri Ptuj se nam poroča: Lisice nas hočejo letos pregnati. Pod gospodarskim poslopjem tukajšnjega posestnika Tomaža Glažar si je lisica napravila gnezdo, kar je gospodar opazil. Z delavci je dal kup slame prekopati in našli so starko z šestimi mladitci. Okrog je pa bilo vse polno kosti in ostankov kokoši, gosi, rac, puranov in zajcev, zlasti poslednjih je bila cela zaloga. Lisice so pri nas poljske zajce tako temeljito pokončale, da ni videti nobenega več.

Konjska dirka na Teznu pri Mariboru se vrši dne 25. in dne 28. t. m. Za dirko je došlo obilo prigrisov. Zanimivost bodo nudile nagle vožnje. Poseben vlak vozi iz Maribora na Tezno ob 2. uri popoldne in se vrne v Maribor ob 6. uri in 20 minut popoldne. Povratne vozne liste je kupiti do Hoč.

Kako bodo gledali kraljevo svatbo? Belgrajska «Politika» prinaša v št. 5047 sledeči uradni razglas Uprave grada Beograda (mestne policije): 1. Vse osebe, ki žele raz balkonov, tribun in oken gledati svatbene svečanosti, morajo imeti za to pismena dovoljenja Uprave grada Beograda. 2. Poled teh dovoljenj so dolžni vsi hišni posestniki in najemniki stanovanj prijaviti policiji seznam vseh ljudi, ki bodo raz balkonov in oken ogledovali poročne svečanosti. Seznam mora biti potrjen od policije. Brez navedenega dovoljenja ne bo smel nikdo gledati spreveda in se bo vsako osebo brez legitimacije «uklonilo» (zaprl) ter skupno z lastnikom hiše kaznovalo. 3. Kdor želi kupiti karte za mesta na tribunah, naj se zgleda v «biroju» za izdajanje kart, ki se nahaja v policijski zgradbi (Kraljev trg). — Kakor v carski Rusiji! To je naš komentar!

Ogenj na beograjski železniški postaji. Dne 21. t. proti večeru je izbruhnil požar na beograjski postaji, katerega so pa na srečo še pravočasno opazili. Vojak, ki je bil na straži, je zavohal dim, ki se je začel valiti iz skladišča, sprožil je strel in s tem opozoril šefa, da je prihitel na lice mesta in zapazil, da je začelo goreti v skladišču. Požar so hitro pogasili, a vendar je zgorelo nekaj potniških kovčkov in železničarske stvari v vrednosti 10.000 din.

V Dalmaciji umirajo ljudje od lakote. Iz Dalmacije prihajajo žalostna poročila. V Pelješcu je od lakote umrlo deset ljudi in tudi po drugih krajih umirajo ljudje oslabele radi stradanja in zauživanja neužitnih in škodljivih stvari. Naštelo se je doslej 22 smrtnih žrtev, bo jih pa še več in mnogo neznanih in neštetihih gre v neznošni bedi strašni smrti naproti. Dalmacija ni v Rusiji, ki je bila šest let obkoljena in zaprta od krutih sovražnikov, temveč v Jugoslaviji, ki ima odprta pota na vse strani, ki se šteje med zmogovite države in ki se toliko ponaša s svojim bogastvom. Rusko lakoto so beograjski veljaki pisali na rovaš ruske sovjetske vlade. To so trdili, ko se je že ves svet prepričal, da to ni res, danes pa, ko umirajo sestradani ljudje v Dalmaciji, ko lakota tlači tudi Črnogoro in Hercegovino, se niti ne spomnijo na odgovornost in na dolžnost svojega režima. Poslanci opozicije, zlasti zemljoradniki, že mesece in mesece opozarjajo vlado na strašno bedo v Dalmaciji, pa vse zaman. Vlada se za to sploh ne zmeni. Mesto podpore in kruha daje sestradani Dalmaciji fašiste, razgrajče in divjake, ki hočejo z nasiljem stlačiti bedno ljudstvo v tabore vladnih strank. Poljski pridelki se izvažajo iz naše države, Dalmacija, ki ima v Metkoviću izhodno točko bosnsko-hercegovinske železnice, v

deče naravnost iz Posavine, Srema in Banata, pa ne dobi pomoči ter je izročena gladi in obupu.

Razlika med popivanjem v Beogradu in v Sloveniji. Slovencem se vedno očita, da preveč pijančujejo in kam bo dovedel ta nesrečni alkohol mali slovenski narod. Objemu alkohola pa nismo udani samo slovenski Stajerci kot vinogradniki, ampak tudi naši srbijanski bratje v samem Beogradu. Leta 1921 se je popilo v Beogradu 5.068.054 l piva, 5.086.546 l vina, 52.033 l šampanjca, 124.497 l likerjev, 1.446.914 l žganja. Vsega skukaj torej 12.377.954 l alkoholnih pijač. Beograd šteje 120.000 prebivalcev, torej pride letno na vsakega 103 l alkohola. Pred kratkim smo objavili tudi v «Gospodarju» statistiko, koliko se popije alkohola v Sloveniji in po tej statistiki pride letno na vsakega Slovenca 49 l alkoholnih pijač. Glede udanosti alkoholu je presneto velika razlika med Beograječani in Slovenci, ki še hvale Bogu ne prednjačimo v naši državi z ozirom na zavživanje alkohola.

Štirikratni ubijalec. V Belovaru se je doigrala zadnje dni dokaj žalostno grozna obiteljska zaloigra, ki je zahtevala štiri človeške žrtve. Neki Mirko Abajar se je poročil že pred vojno z Maruško, hčerko Ludvika Ragenhofer. Do izbruha vojne je živel zakonski par dokaj srečno, a pri mobilizaciji je moral Abajar k vojakom, Maruška pa je začela ljubavno razmerje z nekim mladim fantalinom. V dobi, ko je bil Abajar na vojski, je obogatel njegov tast Ragenhofer in začel prezirati ubogege zeta. Ko se je vrnil Abajar od vojakov, sta zahtevala od njega žena in tast, da se tudi on izreče za razporoko, čemu se je Abajar ustavljal in da se razroči in poroči Maruška z medvojnimi ljubimcem. Je prestopila v turško veroizpoved. Ob priliki prestopa nezveste žene v turško vero so priredili pri Ragenhoferju domačo veselico. Abajar je zvedel za to družinsko zabavo, se splazil v hišo svojega tasta, tamkajzrakljal sekuro glavo svojemu tastu ter svaku Ivanu, svojo ženo ter njenega ljubimca pa je pogal v vodnjak. Po izvršenem štirikratnem uboju se je prijavil sam sodniji z izjavo: Oni so se veselili na svoj način, a tudi jaz na svojega!

Največ razbojnikov se sedaj nahaja v onem takozvanem neutralnem pasu, ki leži med našo in albansko mejo. V te kraje so se zatekli vsi roparji in telovaji, katere so pregnali iz naših krajev naši žandarji in vojaštvo, kakor tudi oni, katere je iztirala iz svojega ozemlja albanska vlada. Število te roparske tolpe cenijo na 1.500 mož.

Mesto, ki je izginilo. Mesto Novo-Boryslav v Rusiji je po poročilih iz Odese izginilo, kajti vse prebivalstvo, ki je štel 40.000 duš, je vsled gladi izumrlo, niti eden človek ni ostal živ. V pokrajini Kerzon je ostalo pri življenju le kakih 10 odstotkov prebivalstva. Več manjših vasi je izginilo, ljudstvo je pomrlo, hiše pa zgorele. So nekateri okraji, kjer ni ne enega človeškega živega bitja. Cele vasi so izumrle.

Matjašič Anton, pešec v bivšem avstrijskem polku št. 87, 6 kompanija je bil ujet septembra 1914 na gališki fronti. Ker ni od njega nobenega poročila, se iz Rusije vrnivši vojni vjetniki prosijo, če bi bilo komu kaj znanega o imenovanem, da sporoči to očetu Roku Matjašič na Volčjem št. 13, pošta Sromlje pri Brežicah. Stroški se mu povrnejo.

Prostovoljno gasilno društvo v Slov. Bistrici naznanja, da priredi dne 2. julija proslavo 50 letnice obstanka svojega društva. Vsa bratska društva prosimo, da ne prirejajo omenjeni dan nikakih veselje, temveč se udeležijo v največjem številu naše proslave. Za polovično vožnjo na železnici bo preskrbljeno; posebna vabila se še razpošljejo.

DAROVI ZA BIRMANCE — najlepši in najtrajnejši so molitveniki. Raznovrstne molitvenike od priproste do najfinejše vezave ima v zalogi po primerno nizkih cenah — TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU, — katero s tem toplo priporočamo.

«Obljube presv. Srca Jezusovega.» — Pred nami je mesec junij ki je posvečen presv. Srcu Jezusovemu. Častilec presv. Srca so že lani iskali knjižico: Obljube presv. Srca Jezusovega, ki obsega krasne molitve in pobožnosti. Knjižica je bila pošla. Zdaj pa jo je Tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet izdala v novi izdaji. Knjižico krasi lepa podoba Srca Jezusovega, kakor nekaj. Vkljub lepi izpeljavi v dveh barvah in lepem papirju je cena tej knjižici še zelo, zelo nizka. Stane namreč samo 1 dinar in se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Gospodarstvo. Vinogradništvo.

Toplo vreme zadnjega tedna je zelo ugodno vplivalo na rast trte, ki se lepo razvija. Nastavek je bogat. Ker še vlada v splošnem vlažno-toplo vreme, ki sicer zelo ugaja razvoju vinske trte, bi priporočali našim vinogradnikom, da začnejo takoj škropiti in žveplati, ker to vreme ugaja tudi razvoju peronospore in pepela. Ako bo vreme lepo, bi priporočali prej žveplanje, ako pa bi prišla vsak dan kaka rosica, kakor v pretečenem tednu, bi se žveplo izpralo in potem je boljše najprej škropiti. Ne dajmo grešiti na podlagi lanske suše, ki je storila vsa ta dela skoraj nepotrebna.

Svetovni vinski trg. Položaj na svetovnem vinskem trgu je sledeč: V Sloveniji: V Sloveniji se opaža, da so vinske cene stalne, ponekod še celo naraščajo iz vzroka, ki letos vinska trta vsled neugodne in dolgotrajne zime ter vsled neugodne prve pomladi ne obeta kako posebno dobre vinske letine. Za navadna bela in črna vina ponujajo po 1800 do 2400 K za hl, za sortirana vina pa seveda mnogo višje cene. — V Dalmaciji počiva vinska trgovina. Bela vina plačujejo po 350 do 400 dinarjev hl. V srednji Dalmaciji ter na otokih Vis in Hvar so vinske cene stalne. Zlasti se iščejo črna vina z najmanj 12 odstotki alkohola, za katera ponujajo po 125 do 145 din. Nekaj dalmatinskega vina je šlo preko Trsta v Av-